

MODERN SCIENTIFIC CHALLENGES AND TRENDS

COLLECTION OF SCIENTIFIC WORKS
OF THE INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE

Issue 4(58)

**Warsaw
2023**

MODERN SCIENTIFIC CHALLENGES AND TRENDS

ISSUE 4(58)

April 2023

Collection of Scientific Works

WARSAW, POLAND
Wydawnictwo Naukowe "iScience"
21-22 April 2023

ISBN 978-83-949403-3-1

MODERN SCIENTIFIC CHALLENGES AND TRENDS: a collection scientific works of the International scientific conference (21-22 April, 2023) - Warsaw: Sp. z o. o. "iScience", 2023 - 104 p.

Editorial board:

Bakhtiyor Amonov, Doctor of Political Sciences, Professor of the National University of Uzbekistan

Baxitjan Uzakbaevich Aytjanov, Doctor of Agricultural Sciences, Senior Scientific Researcher

Bugajewski K. A., doktor nauk medycznych, profesor nadzwyczajny Czarnomorski Państwowy Uniwersytet imienia Piotra Mohyły

Yesbosi'n Polatovich Sadi'kov, Doctor of Philosophy (Ph.D), Nukus branch Tashkent state agrarian university

Tahirjon Z. Sultanov, Doctor of Technical Sciences, docent

Shavkat J. Imomov, Doctor of Technical Sciences, professor

Nazmiya Muslihiddinovna Mukhitdinova, Doctor of Philology, Samarkand State University, Uzbekistan

Sayipzhan Bakizhanovich Tilabaev, Candidate of Historical Sciences, Associate Professor. Tashkent State Pedagogical University named after Nizami

Marina Berdina, PhD

Hurshida Ustadjalilova, PhD

Dilnoza Kamalova, PhD (arch) Associate Professor, Samarkand State Institute of Architecture and Civil Engineering

Juraeva Sarvinoz Boboqulovna, Associate Professor of Philological Science, head of chair of culturology of Khujand State University named after academician B. Gafurov (Tajikistan)

Oleh Vodiany, PhD

Languages of publication: українська, русский, english, polski, беларуская, казакша, o'zbek, limba română, кыргыз тили, Հայերեն

The compilation consists of scientific researches of scientists, post-graduate students and students who participated International Scientific Conference "MODERN SCIENTIFIC CHALLENGES AND TRENDS". Which took place in Warsaw on 21-22 April, 2023.

Conference proceedings are recommended for scientists and teachers in higher education establishments. They can be used in education, including the process of post - graduate teaching, preparation for obtain bachelors' and masters' degrees.

The review of all articles was accomplished by experts, materials are according to authors copyright. The authors are responsible for content, researches results and errors.

ISBN 978-83-949403-3-1

© Sp. z o. o. "iScience", 2023

© Authors, 2023

TABLE OF CONTENTS

SECTION: AGRICULTURAL SCIENCE

Hryshko Svitlana V., Nepsha Oleksandr V., Prokhorova Larysa A., Zavalova Tetyana V. (Zaporizhzhia, Ukraine)

SCHEME OF ASSESSMENT OF THE STATE OF LAND RESOURCES
OF THE REGIONAL REGION..... 6

SECTION: ARCHITECTURE

Юнусов А.Ш. (Самарканд, Узбекистан)

СЕЛЬСКИЕ ПОСЕЛЕНИЯ И ЖИЛИЩА ХОРЕЗМА..... 9

SECTION: EARTH SCIENCE

Levada Olga M., Nepsha Yaroslav Yu. (Zaporizhzhia, Ukraine)

ECOLOGICAL NETWORK – THE BASIS OF PRESERVING THE LANDSCAPE
AND BIOTIC DIVERSITY OF THE KHMELNYI REGION 12

SECTION: ECONOMICS

Achunbabajew Abdulkhakim (Taszkent, Uzbekistan)

ZARZĄDZANIE POTENCJAŁEM PRODUKCYJNYM PRZEDSIĘBIORSTW
WYROBÓW WĘLNIANYCH 16

SECTION: INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES

**Argashev Aslon Akramovich, Xoliqov Abdullo Oynazarovich
(Buxoro, O'zbekiston)**

ELEKTRON UNIVERSITET VA UNING XUSUSIYATLARI..... 19

SECTION: MANAGEMENT AND MARKETING

Odilova Sitora Saifitdin qizi (Taszkent, Uzbekistan)

NOWOCZESNE KONCEPCJE MARKETINGU W EDUKACJI 23

SECTION: MEDICAL SCIENCE

**Ендирбаева Мафтуна Даврон кизи, Ядгарова Норбиби Джапаровна
(Ташкент, Узбекистан)**

ДИНАМИКА РЕЦИДИВИРУЮЩЕЙ РЕСПИРАТОРНОЙ ИНФЕКЦИИ 29

**Каримкулова Бубисара Рамановна, Касимбекова Акмарал Эралиевна
(Ташкент, Узбекистан)**

К ВОПРОСУ ПАТОЛОГИЧЕСКИХ СОСТОЯНИЙ КИШЕЧНИКА 34

**Турдиева Зарина Азизовна, Вохидов Орифжон Файзулла ўгли
(Ташкент, Узбекистан)**

ОСОБЕННОСТИ ГИПЕРТРОФИЧЕСКОЙ КАРДИОМИОПАТИИ У ДЕТЕЙ..... 40

Турдиева Зарина Азизовна, Каратаева Л.А. (Ташкент, Узбекистан) АНАЛИЗ МОРФОЛОГИЧЕСКИХ ОСОБЕННОСТЕЙ ПАТОЛОГИЙ СОСУДОВ СЕРДЦА.....	46
Хакимова Гулноза Ахадиллаевна, Исомадинова Гузаль Захриддин кизи (Ташкент, Узбекистан) ДИНАМИКА ГИНЕКОЛОГИЧЕСКИХ ПАТОЛОГИЙ У ДЕВОЧЕК.....	49

SECTION: PEDAGOGY

Ibragimova Karlygash Yerallyevna (Astana, Kazakhstan) ORGANIZATION OF STUDENTS' REFLEXIVE CULTURE IN THE EDUCATIONAL PROCESS	54
Jumanov Ixtiyor, To'rayev Shoxobbos, Husanova Shoxsanam (Qarshi, Uzbekistan) YAKKAXON QO'SHIQCHILIKDA ASHULACHILIK MALAKALARI USTIDA ISHLASH	59
Muradov Muxitdin Qodirovich, Faxriddinova Gulhayo Faxriddin qizi (Qarshi, Uzbekistan) DUTOR CHOLG'USI IJROCHILIGI HAQIDA	62
Sattorova Madina Azamat qizi (Qarshi, Uzbekistan) MATEMATIKA DARSLARI SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA DIDAKTIK O'YINLARDAN FOYDALANISH	64
Sergiyeva Dinara Ilhomjon qizi (Qarshi, Uzbekistan) BOSHLANG'ICH TA'LIMDA MATEMATIK KEYS (MUOMMOLI VAZIYAT) LARDAN FOYDALANISH METODIKASI	68
Sukhanova Hanna P., Nepsha Yaroslav Yu. (Zaporizhzhia, Ukraine) ORGANIZATION OF PHYSICAL EDUCATION CLASSES WITH STUDENTS OF A SPECIAL MEDICAL GROUP WITH DISEASES OF THE MUSCULOSKELETAL SYSTEM	71
Гапотій Віктор Дмитрович (Запоріжжя, Україна) ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ЮРИСТІВ	75
Проценко Андрій Анатолійович, Котова Олена Володимирівна, Цибульська Вікторія Вікторівна, Олійник Ірина Сергіївна, Кирієнко Олександр Геннадійович (Запоріжжя, Україна) ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ САМООСВІТИ.....	78

SECTION: PHILOLOGY AND LINGUISTICS

Suyarova Nargiza Yuldashevna (Karshi, Uzbekistan) THEORETICAL BACKGROUND OF STUDY OF METAPHORS.....	82
---	----

SECTION: PHYSICS AND MATHEMATICS

Imomova Shafoat Mahmudovna, Rahmonqulova Zarnigor Bahodirovna (Buxoro, O'zbekiston) FUNKSIYALARNI SONLI INTEGRALLASH.....	88
---	----

**Уразбаева Салтанат Е., Магжанов Куандык М.,
Халмахан Казыбек А., Юрков Илез А. (Кокшетау, Казахстан)**
РАЗРАБОТКА МЕТОДОВ ОЦЕНКИ СКОРОСТИ РАСПРОСТРАНЕНИЯ
ЛЕСНЫХ ПОЖАРОВ..... 92

SECTION: SCIENCE OF LAW

Ален Амирхан Ануварбекович (Астана, Казахстан)
СОВРЕМЕННЫЕ ПОДХОДЫ К ОТВЕТСТВЕННОСТИ ЗА ДАЧУ ВЗЯТКИ 96

SECTION: TECHNICAL SCIENCE. TRANSPORT

**Айдарханов Тлеужан Гайдарович, Толғанбай Шыңғыс Толғанбайұлы
(Нур-Султан, Казахстан)**
УСТОЙЧИВОСТЬ СТРЕЛОВОГО САМОХОДНОГО КРАНА
ПРИ ВЫПОЛНЕНИИ РАБОЧИХ ОПЕРАЦИЙ 101

УДК 378.147:37.03

Гапотій Віктор Дмитрович
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького
(Запоріжжя, Україна)

ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ЮРИСТІВ

Анотація. Інформаційна компетентність майбутнього юриста – це інтегративна властивість особистості, що включає в себе як складові ІКТ-компетентність, компетентність у галузі мережевих технологій та аналітичну компетентність.

Ключові слова: інформаційна компетентність, майбутні юристи, заклад вищої освіти, професійна компетентність, особистісна компетентність.

Gapotii Viktor D.
Bohdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University
(Zaporizhzhia, Ukraine)

FORMATION OF INFORMATION COMPETENCE OF FUTURE LAWYERS

Abstract. Information competence of the future lawyer is an integrative property of the individual, which includes as components ICT competence, competence in the field of network technologies and analytical competence.

Key words: information competence, future lawyers, institution of higher education, professional competence, personal competence.

Становлення українського інформаційного суспільства надає активний вплив на розвиток освіти в області юридичної інформатизації як засоби практичної зміни свідомості, і насамперед, самого юриста. Інформатизація правової сфери, як процес підвищення ефективності інформаційного впливу правових норм на суспільно-значущі відносини шляхом активного використання інформаційних та телекомунікаційних технологій, є необхідними умовами не тільки функціонування та вдосконалення законодавчої бази, а також зміна правового світогляду суб'єктів, залучених до систему правових відносин

Слідом за дослідниками [3, 4] можна виділити деякі основні риси компетентнісного підходу, який розуміється як сукупність загальних принципів визначення цілей сучасної освіти, відбору його змісту, організації освітнього процесу і оцінки освітніх результатів

Відповідно до загального положення поняття «компетентність», під професійною інформаційно-технологічною (ІТ) компетентністю спеціаліста слід розуміти здатність (готовність) вирішувати професійні інформаційно-технологічні завдання, що визначаються його професійною інформаційно-технологічною діяльністю [1].

Інформаційна компетентність майбутнього юриста – це інтегративна властивість особистості, що включає в себе як складові ІКТ-компетентність, компетентність у галузі мережевих технологій та аналітичну компетентність.

Таким чином, інформаційна компетентність є проміжним етапом на шляху просування студента в рамках вивчення інформатики від рівня комп'ютерної грамотності до рівня інформаційної компетентності та культури, тому, стосовно процесу навчання у закладі вищої освіти, слід говорити не про формування інформаційної компетентності, а про її розвитку і адаптації в професійній сфері.

Серед основних складових «ключових компетенцій», пов'язаних з ІКТ-компетентністю юриста можна, виділяють наступні:

- інформаційна складова компетенції (способи прийому, зберігання та оформлення передачі інформації) [5, с. 111];
- проектувальна складова компетенції (способи визначення цілей, ресурсів їх досягнення, дій, термінів) [5, с. 111];
- оцінна складова компетенції (способи порівняння результатів із цілями, класифікації, абстрагування, прогнозування, систематизації, конкретизації) [5, с. 111];
- комунікативна складова компетенції (способи передачі інформації і залучення ресурсів інших людей для досягнення своїх цілей) [6, с. 18].

До особистісної компетентності, характерної для фахівців будь-якого профілю, належать такі складові (субкомпетентності):

- соціальну, виражену у здатності приймати на себе відповідальність, брати участь у колективному прийнятті рішень, усувати конфлікти за принципами толерантності, перешкоджати виникненню екстремізму, клімату нетерпимості;
- персональну, тобто ерудованість у галузях не пов'язаних явно з професійною діяльністю, володіння здібностями до рефлексії, самореалізації та самовдосконалення, володіння високим рівнем мовної та етичної культури;
- інформаційну, що інтегрує володіння інформаційними технологіями і критичне їх використання;
- екологічну, що базується на усвідомленні загальних закономірностей взаємовпливу суспільства з довкіллям, екологічної відповідальності;
- валеологічну, що характеризує наявність знань, умінь та навичок у галузі здоров'я та здорового способу життя, а також досвіду їх практичного застосування.

Порівнявши моделі професійної компетентності та особистісної компетентності, необхідно відзначити наявність аналогії компонентів, пов'язаних з отриманням, обробкою, передачею та зберіганням інформації – інформаційна компетентність, що входить до складу особистісної компетентності та пошуково-реконструктивна. Більш того, інформаційна компетентність є основою для розвитку пошуково-реконструктивної, таким чином, спочатку необхідно розвивати та вдосконалювати інформаційну компетентність.

У ході професійної діяльності юристам, незалежно від спеціалізації, постійно доводиться аналізувати великі обсяги інформації, зафіксованої на різних носіях, причому частка електронних джерел інформації зростає з кожним роком. Крім цього, у професійну діяльність юриста залучаються процеси, пов'язані зі створенням, обробкою та зберіганням текстових документів, їх структурним та графічним оформленням,

систематизацією та статистичним аналізом правових даних, пошуком нормативного матеріалу, інформаційним обміном мережами, включаючи електронну пошту. Тому важливими складовими моделі професійної компетентності юриста є інформаційна компетентність, яка включає:

– компетентність в галузі інформаційних технологій, що надає багатий інструментарій не тільки для отримання інформації та її обробки, її подання в іншій, новій якості; наприклад, створити власну юридичну консультацію та розмістити її в мережі Інтернет;

– інформаційно-аналітична компетентність, яку дослідники розуміють як інтегральну характеристику професійних та особистісних якостей, основними з яких є вміння на основі інформаційних технологій отримувати, узагальнювати та аналізувати професійно значущу інформацію [1, 2].

Отже, найважливішим напрямом стає розробка методичної системи формування інформаційної компетентності майбутніх правників. Наслідком цього є розвиток ІТ підготовки студентів юридичних вишів, яку можна визначити як імперативну частину освітнього процесу, спрямовану на формування фахівців, здатних з найбільшим ефектом застосовувати засоби ІКТ на вирішення завдань, поставлених практикою правової професійної діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Бескровний О., Тернов С. Особливості формування інформаційно-аналітичної компетентності правників. Витоки педагогічної майстерності. 2016. Вип. 18. С. 15-20.
2. Богатирьова Г.А. Формування інформаційно-комунікаційної компетентності майбутніх юристів засобами мультимедійних технологій. Професійна компетентність юриста: перспективні напрями та тенденції формування: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 28 березня 2018 р.). Дніпро: ДДУВС, 2018. С. 14-17.
3. Зошій І.В. Формування професійної компетентності майбутніх юристів. Молодий вчений. 2018. № 3(2). С. 487-492.
4. Козар Ю.Ю. Професійна підготовка майбутніх юристів на основі компетентнісного підходу. Current challenges of modern science // Collection of Scientific Works. Pereiaslav, 2023. Issue 1(77). С. 46-49
5. Макаренко Л. Л. Інформаційна культура особистості як складова інформаційної компетентності майбутнього фахівця в інформаційному суспільстві. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. Вип. 26. 2011. С. 106-114.
6. Kozar Yurii Yu., Shopsha Georgii V. The formation of communicative competence of the future lawyers in the process of training at the higher educational institution. Actual scientific research in the modern world // Journal. Pereiaslav, 2023. Issue 2(94). P. 2. pp. 18-20.